

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون کار مصوب ۱۳۶۹

تدوین:

مصطفی افشاری

وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

انتشارات چتر دانش

سرشناسه : افشاری، مصطفی، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور : قانون کار مصوب ۱۳۶۹
مشخصات نشر : تهران: چتر دانش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۱۸۷ ص؛ ۱۱ × ۱۷ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۹۸-۶:
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا مختصر
یادداشت : فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی:
<http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۵۴۰۶۶

نام کتاب : قانون کار مصوب ۱۳۶۹
ناشر : چتر دانش
تدوین : مصطفی افشاری
نوبت و سال چاپ : چهارم - ۱۳۹۸
شمارگان : ۱۰۰۰
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۹۸-۶:
قیمت : ۸۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸
تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳
پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

فهرست

۸	قانون کار مصوب ۱۳۶۹.....
۸	فصل اول: تعاریف کلی و اصول.....
۱۰	فصل دوم: قرارداد کار.....
۱۰	مبحث اول: تعریف قرارداد کار و شرایط اساسی انعقاد آن.....
۱۳	مبحث دوم: تعلیق قرارداد کار.....
۱۶	مبحث سوم: خاتمه قرارداد کار.....
۲۰	مبحث چهارم: جبران خسارت از هر قبیل و پرداخت مزایای پایان کار.....
۲۲	فصل سوم: شرایط کار.....
۲۲	مبحث اول: حق السعی.....
۲۸	مبحث دوم: مدت.....
۳۱	مبحث سوم: تعطیلات و مرخصی‌ها.....
۳۳	مبحث چهارم: شرایط کار زنان.....
۳۵	مبحث پنجم: شرایط کار نوجوانان.....
۳۶	فصل چهارم: حفاظت فنی و بهداشت کار.....
۳۶	مبحث اول: کلیات.....
۴۱	مبحث دوم: بازرسی کار.....
۴۶	فصل پنجم: آموزش و اشتغال.....
۴۶	مبحث اول: کارآموز و مراکز کارآموزی.....
۵۱	مبحث دوم: اشتغال.....

۵۲	مبحث سوم: اشتغال اتباع بیگانه
۵۵	فصل ششم: تشکلهای کارگری و کارفرمایی
۶۰	فصل هفتم: مذاکرات و پیمانهای دسته جمعی کار
۶۳	فصل هشتم: خدمات رفاهی کارگران
۶۶	فصل نهم: مراجع حل اختلاف
۷۰	فصل دهم: شورای عالی کار
۷۲	فصل یازدهم: جرایم و مجازاتها
۷۷	فصل دوازدهم: مقررات متفرقه
۸۳	آئین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲
۸۳	فصل اول: اصول کلی
۸۵	فصل دوم: صلاحیت
۸۷	فصل سوم: وکالت
۸۸	فصل چهارم: دادخواست
۹۰	فصل پنجم: ابلاغ
۹۴	فصل ششم: جلسه رسیدگی
۹۷	فصل هفتم: ایرادهای رسیدگی
۱۰۰	فصل هشتم: ادله اثبات دعوا
۱۰۳	فصل نهم: رأی
۱۰۵	فصل دهم: تجدیدنظرخواهی
۱۰۶	فصل یازدهم: سایر مقررات
۱۰۷	فصل دوازدهم: دادرسی الکترونیکی

تصویب‌نامه در خصوص ماده ۱۹۱ قانون کار مصوب	
۱۳۸۱ هیأت وزیران	۱۱۴
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۶ قانون کار مصوب ۱۳۷۱ هیأت	
وزیران	۱۱۸
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲۹ قانون کار مصوب ۱۳۷۱ هیأت	
وزیران	۱۲۱
آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ماده ۱۴ قانون کار و	
الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۴	۱۲۶
آیین‌نامه چگونگی بازرسی کار موضوع تبصره ماده ۹۹ قانون	
کار مصوب ۱۳۷۷ شورای عالی حفاظت فنی	۱۲۸
قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار مصوب ۱۳۶۳	۱۳۲
فصل اول: کلیات	۱۳۲
فصل دوم: وظایف و اختیارات شورای اسلامی کار	۱۳۶
فصل سوم: مرجع تشخیص انحراف و انحلال شوراها	۱۳۹
فصل چهارم: مسائل کارگزینی	۱۴۰
آیین‌نامه اجرایی قانون شوراهای اسلامی کار مصوب	
۱۳۶۴ هیأت وزیران	۱۴۲
فصل اول: کلیات	۱۴۲
فصل دوم: نحوه انجام وظایف شورا	۱۴۴
فصل سوم: امور داخلی شورا	۱۴۸
فصل چهارم: موارد انحلال شورا	۱۴۹

فصل پنجم: هیأت تشخیص انحراف و انحلال شوراهای اسلامی کار	۱۴۹
فصل ششم: مقررات مختلف	۱۵۴
آیین نامه انتخابات قانون شوراهای اسلامی کار مصوب	
۱۳۶۴ هیأت وزیران	۱۵۶
آیین نامه انتخاب اعضای هیات‌های تشخیص مصوب	
۱۳۸۷	۱۶۴
آیین نامه انتخاب اعضای هیات‌های حل اختلاف مصوب	
۱۳۸۷	۱۷۰
آیین نامه رسیدگی و چگونگی تشکیل جلسات هیات‌های	
تشخیص و حل اختلاف موضوع ماده ۱۶۴ قانون کار	
مصوب ۱۳۸۰ وزیر کار و امور اجتماعی	۱۸۱
آیین نامه طرز اجرای آرای قطعی هیات‌های تشخیص و حل	
اختلاف موضوع ماده ۱۶۶ قانون کار (مصوب ۱۳۷۰ هیأت	
وزیران)	۱۸۲
قانون استفساریه قانون اصلاح تبصره ماده ۱۴ قانون	
کار والحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۳ (مصوب	
۱۳۸۵)	۱۸۳
دستورالعمل چگونگی تشکیل و نحوه اداره شورای عالی	
کار موضوع ماده ۱۷۰ قانون کار (مصوب ۱۳۸۷ رئیس	
جمهور)	۱۸۴

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرترفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹

فصل اول: تعاریف کلی و اصول

- ماده ۱-** کلیه کارفرمایان، کارگران، مؤسسات تولیدی، صنعتی، خدماتی و کشاورزی مکلف به تبعیت از این قانون می‌باشند.
- ماده ۲-** کارگر از لحاظ این قانون کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می‌کند.

رأی وحدت رویه شماره ۶۰۴ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ هیأت عمومی دیوان عالی کشور

نظر به تعریف کارگر در ماده ۲ قانون کار (مصوب سال ۱۳۶۹) و با توجه به حقوق و تکالیفی که در قانون مذکور برای کارگر و کارفرما ملحوظ گردیده، مطالبه دستمزد و حقوق پیمانکار نسبت به کار انجام شده براساس قرارداد تنظیمی که مستلزم امعان نظر قضایی است، انطباقی با اختلاف بین کارگر و کارفرما نداشته و موضوع با توجه به شرح دعوی مطروحه و کیفیت قراردادهای مستند دعوا از شمول ماده ۱۵۷ کار خارج و بالنتیجه رسیدگی به موضوع در صلاحیت محاکم عمومی است. بنا به مراتب، رأی شعبه ششم دیوان عالی کشور که بر این اساس صدور یافته، صحیح و منطبق با موازین قانونی تشخیص می‌شود.

ماده ۳- کارفرما شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارگر به درخواست و به حساب او در مقابل دریافت حق السعی کار می‌کند. مدیران و مسئولان و به طور عموم کلیه کسانی که عهده دار اداره کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می‌شوند و کارفرما مسئول کلیه تعهداتی است که نمایندگان مذکور در قبال کارگر به عهده می‌گیرند. در صورتی که نماینده کارفرما خارج از اختیارات خود تعهدی بنماید و کارفرما آن را نپذیرد در مقابل کارفرما ضامن است.

ماده ۴- کارگاه محلی است که کارگر به درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می‌کند، از قبیل مؤسسات صنعتی، کشاورزی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافری، خدماتی، تجاری، تولیدی، اماکن عمومی و امثال آنها.

کلیه تأسیساتی که به اقتضای کار متعلق به کارگاه‌اند، از قبیل نمازخانه، ناهارخوری، تعاونیه، شیرخوارگاه، مهدکودک، درمانگاه، حمام، آموزشگاه حرفه‌ای، قرائت‌خانه، کلاسهای سوادآموزی و سایر مراکز آموزشی و اماکن مربوط به شورا و انجمن اسلامی و بسیج کارگران، ورزشگاه و وسایل ایاب و ذهاب و نظایر آنها جزء کارگاه می‌باشند.

ماده ۵- کلیه کارگران، کارفرمایان، نمایندگان آنان و کارآموزان و نیز کارگاه‌ها مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

ماده ۶- براساس بند چهار اصل چهل‌وسوم و بند شش اصل دوم و اصول نوزدهم، بیستم و بیست‌وهشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اجبار افراد به کار معین و بهره‌کشی از دیگری ممنوع و مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی

برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانده این‌ها سبب امتیاز نخواهد بود و همه افراد اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و هر کس حق دارد شغلی را که به آن مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند.

فصل دوم: قرارداد کار

مبحث اول: تعریف قرارداد کار و شرایط اساسی انعقاد آن

ماده ۷- قرارداد کار عبارتست از قرارداد کتبی یا شفاهی که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق السعی کاری را برای مدت موقت یا مدت غیر موقت برای کارفرما انجام می‌دهد.

تبصره ۱- حداکثر مدت موقت برای کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیر مستمر دارد توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- در کارهایی که طبع آنها جنبه مستمر دارد، در صورتی که مدتی در قرارداد ذکر نشود، قرارداد دائمی تلقی می‌شود.

تبصره ۳- قراردادهای مربوط به قانون کار در صورت کتبی بودن باید در فرم مخصوصی باشد که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات تهیه می‌شود و در اختیار طرفین قرار می‌گیرد.^۱

تبصره ۴- کارفرمایان موظفند به کارگران با قرارداد موقت به نسبت مدت کارکرد، مزایای قانونی پایان کار را به مأخذ هر سال

۱- الحاقی به موجب ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب